युक्ते त्रि० । ८द्रवत्वगुणयुक्तमात्रे त्रि० "आक्षिप्य काचिद्द्रवरागमेव" कुमा० "द्रवः सङ्घातकठिनः" कुमा० "सर्वाणि द्रवाणि उदङ्मुखेन जुहोति" श्रुतिः "गण्डस्थलाघर्षगलन्मदोदकद्रवद्रुमस्कन्धनिलायिनोऽलयः" "मदोदकद्रवकटभित्तिसङ्गिभिः" माघः न्यायोक्ते ९द्रवत्वरूपे गुणभेदे "द्वयोर्नैमित्तिकोद्रवः" भाषा० द्रवत्वशब्दे दृश्यम् । शीले च ।

द्रवक त्रि० द्रु—शीलार्थे अक मुग्ध० । १पलायनशीले २क्षरण-

द्रवज पु० द्रवाज् जायते जन—ड । १गुडे राजनि० । २द्रवजातमात्रे त्रि० । [दृक्षे राजनि० ।

द्रवत्पत्री स्त्री द्रवत् पत्रं यस्याः गौरा०ङीष् । शिमुड़ी-

द्रवत् उपभोगे अक०पर०सेट् द्रवस् इत्यत्र गणरत्ने कण्ड्वा० गणे पाठान्तरम् । द्रवत्यति । अद्रवत्यीत् ।

द्रवत् त्रि० द्रु—शतृ । १क्षरणयुक्ते २शीघ्रे न० निरु०

द्रवत्व न०द्रवस्य भावः । न्यायोक्ते संग्राहके गुणभेदे भाषा० "सांसिद्धिकद्रवत्वं स्यान्नैमित्तिकमथापरम् । सांसिद्धिकन्तु सलिले द्वितीयं क्षितितेजसोः । परमाणौ जले नित्यमन्यत्रानित्यमुच्यते । नैमित्तिकं वह्नियोगात्तपनीयघृतादिषु । द्रवत्वं स्यन्दने हेतुर्निमित्तं संग्रहे तु तत्" भाषा० "द्रवत्वन्निरूपयति सांसिद्धिकमिति । द्रवत्वं द्विविधं सांसिद्धिकं नैमित्तिकञ्चेति । द्वितीयं नैमित्तिकं परमाणावेवेति । जलपरमाणौ द्रवत्वं नित्यम् । अन्यत्र पृथिवीपरमाण्वादौ जलद्व्यणुकादौ च अनित्यम् । कुत्रचित्तेजसि कुत्रचित् पृथिव्याञ्च नैमित्तिकं द्रवत्वम् । तत्र को वा नैमित्तिकस्तद्दर्शयति नैमित्तिकमिति । वह्नीतिपदन्तेजोऽर्थकम् । तथा च तेजःसंयोगादग्निसंयोगजन्यं नैमित्तिकं द्रवत्वम् । तच्च सुवर्णादिरूपे तेजसि घृतजतुप्रभृतिपृथिव्यां च वर्तत इत्यर्थः । द्रवत्वं स्यन्दने हेतुरिति असमवायिकारणमित्यर्थः । संग्रहे सक्तुकादिसंयोगविशेषे तद्द्रवत्वं स्नेहसहितमिति बोद्धव्यम्" मुक्ता० । तल् द्रवताप्यत्र स्त्री "न च न द्रवता द्रवता परितो हिमहानकृता न कृता क्वचन" भट्टिः ।

द्रवद्रव्य न० द्रवतीति द्रवं कर्म० । १दुग्धदध्याज्यतक्रासवजलतैलादिषु २दैहिकमूत्रादिषु च ।

द्रवन्ती त्रि० द्रु—शतृ ङीप् । १द्रवयुक्तस्त्रियां सा च २स्रवन्त्यां नद्यां ३मूषिकपर्ण्यां च राजनि० ।

द्रवरस त्रि० द्रवयुक्तो रसो यस्य । १सार्द्ररसे २लाक्षायां स्त्री राजनि० ।

द्रवस् उपभोगे कण्ड्वा० पर० सेट् । द्रवस्यति अद्रवस्यीत् ।

द्रवाधार पु० ६त० । १द्रवद्रवस्याधारे २चुलुके च शब्दार्थक०

द्रवाय्य त्रि० द्रु—आय्य । द्रुतिशीले मुग्धबो० ।

द्रवि त्रि० द्रावयति अन्तर्भूतण्यर्थे द्रु—इन् । स्वर्णादिद्रावके स्वर्णकारे "द्रविर्न द्रावयति दारु चक्षत्" ऋ०६।३।५

द्रविड पु० स्वनामख्याते देशभेदे स च देशः वृ०सं० कूर्मविभागे १४अ० नैर्ऋत्यामुक्तः "नैर्ऋत्यां दिशि देशाः" इत्युपक्रमे "हेमगिरिसिन्धुकालकरैवतकसुराष्ट्रबादर द्रविडाः" तेषां राजा सोऽभिजनोऽस्य वा अण् । द्राविड तद्देशरूपे पित्रादिक्रमेण तत्रवासिनि च । बहुषु अणो लुक् । २ब्राह्मणभेदे स च "आन्ध्राः कर्णाटकाश्चैव गुर्जरा द्रविडास्तथा । महाराष्ट्रा इति ख्याताः पञ्चैते द्रविडाः स्मृताः" वागुरसंहिता । ३सवर्णायां व्रात्यक्षत्रियजाते क्षत्रियभेदे यथाह मनुः "झल्लोमल्लश्च राजन्यात् व्रात्यान्निच्छिविरेव च । नटश्च करणश्चैव खसो द्रविड एव च" । जामदग्न्यभयेन क्षत्रियधर्मत्यागेन वृषलत्वं प्राप्ते तद्देशीये ४क्षत्रिये च यथाह भा०आश्व०२९ अ० "ततस्तु क्षत्रियाः केचिज्जामदग्न्यभयार्दिताः । विविशुर्गिरिदुर्गाणि मृगाः सिंहार्दिता इव । तेषां स्वविहितं कर्म तद्भयान्नानुतिष्ठताम् । प्रजा वृषलतां प्राप्ता ब्राह्मणानामदर्शनात् । एवं ते द्रविडाभीराः पुण्ड्राश्च शबरैः सह । वृषलत्वं परिगता व्युत्थानात् क्षत्रधर्मिणः" ४रागिणीभेदे स्त्री गौरा० ङीष् ।

द्रविण न० द्रु—इनन् । १धने २काञ्चने मेदि० । ३बले ४पराक्रमे च निघ० "द्रविणं परिमितमधिकव्ययिनं जनमाकुलीकुरुते" उद्भ० "ज्ञातिभ्यो द्रविणं दत्त्वा कन्यार्थे चैव शक्तितः" मनुः । "तेषां सदश्वभूयिष्ठास्तुङ्गाद्रविणराशयः" रघुः । ५पृथुनृपपुत्रभेदे पु०वैन्यस्तु वीर्यमहतामित्युपक्रमे "पुत्रानुत्पादयामास पञ्चार्चिष्मान् प्रशंसितान् । विजिताश्वं धूम्रकेशं हर्यश्वं द्रविणं वृकम्" भाग०४।२२।५० तत्र बले "बलेः पुत्रो महावीर्यो बाणोद्रविणवत्तरः" हरिवं०१६१अ०पराक्रमे "बभूवतुस्ततस्तस्य पक्षौ द्रविणवत्तरौ" भा०उद्यो० ११२अ० । ५वाञ्छिते च द्रविणप्रदशब्दे दृश्यम् । ६क्रौञ्चद्वीपस्थे वर्षपुरुषभेदे पु० "क्रौञ्चद्वीपस्थवर्षनदीनां मम्भः पवित्रममलमुपयुञ्जानाः पुरुषर्षभद्रविणदेवक संज्ञाः" भाग० ५।२०।१६

द्रविणक पु० १वसुसुताग्नेः पुत्रभेदे "अग्नेर्भार्य्या वसोर्धारा